

Šikovné
Ruče

Papír s duší vintage

Miloslava Voborníková

GRADA

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků. Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto za ně nelze převzít odpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

Papír s duší vintage

Miloslava Voborníková

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 6538. publikaci

Texty a fotografie Patricia Janečková

Sazba a grafická úprava obálky Marcela Veličková

Odpovědná redaktorka Jana Minářová

Počet stran 64

První vydání, Praha 2017

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2017

ISBN 978-80-271-9702-6 (pdf)

ISBN 978-80-271-0152-8 (tisk)

Obsah

Úvod	4	Záložka do knihy	35
Materiál a pomůcky	5	Přáníčka	36
Barvení, embosování, patinování	10	Vlastní „Art journal“	40
Výroba dekoračních prvků	14	Prořezávání lepenky	44
Můj pracovní sešit	16	Krabička na drobnosti	48
Vzorník papírů	19	Dřevěná dekorace	52
Dárková obálka	20	Dřevěné domečky	54
Poznámkový bloček	24	Anděl	56
Desky na dokumenty	28	Recyklace	58
Jmenovky a visačky	32	Betlém	60
Visačka pro muže	34	Pro inspiraci	63
		Závěr	64

Úvod

Již jako malá holka jsem obdivovala kouzlo starých věcí. Lákala mě půda u prababičky, kde jsem v zašlé truhle objevovala poklady z doby dávno minulé. Dotýkala jsem se starých dopisů a učaroval mi zašlý papír, na kterém se čas podepsal a zanechal na něm svůj originální rukopis. To jsem pak zavírala oči, dýchala tu zvláštní vůni a představovala si krásnou dobu elegantních žen v dlouhých róbách s rafinovanými klobouky a galantních mužů ve fracích.

Ve škole se moje láska ke starým věcem ještě prohloubila. Začala jsem sbírat staré pohledy s nádhernými ilustracemi a ražbou, zclacené či polepené látkou. Často jsem usínala s krabicí plnou těchto skvostů, četla jsem vzkazy, gratulace i životní příběhy napsané na druhé straně pohlednic.

Pak jsem se naučila barvit papír čajem, kávou, červenou řepou a stále jsem zkoušela a vylepšovala další postupy. Pak jsem objevila scrapbooking a tato technika mě zcela pohltila. Vyráběla jsem přáníčka, bloky, visačky, alba, desky, obálky,... aj. A najednou se mi vybavily ty staré dopisy a pohledy. Papíry jsem upravovala, lehce embosovala, patinovala a časem jsem mohla být spokojená, že se opravdu podobají starým a zašlým papírům. Ráda bych se podělila o své zkušenosti. Nahlédněte a zkuste si vytvořit papír s duší vintage

*Mnoho radosti vám přeje
Miloslava Voborníková*

Material a pomůcky

Nejdůležitějšími pomůckami je dobrá nálada, chuť tvořit a dostatek času. Z vlastní zkušenosti vím, že když se zaberu do práce, přestanu vnímat čas a tvořím často i několik hodin v kuse. Nebojte se, nechci po vás, abyste pracovali mnoho dlouhých hodin. Spíše jsem tím chtěla říci, co s sebou nese výtvarná práce.

Ráda bych vám ukázala, že se dají vyrobit moc hezké věci i bez pořizování drahých přístrojů a komponentů. Pokud ale s papírem pracujete a máte například Big Shot (embosovací přístroj a také zároveň přístroj na vyřezávání různých obrazců, rámečků, postaviček a písmenek pomocí šablon) určitě vám práci usnadní. A díky šablonám, které se dají koupit v nepřeberném množství, rozšíří možnosti použití pro styl vintage.

Papíry

Nejčastěji používám papíry s vyšší gramáží. Mám vyzkoušeno, že úplně nejlepší jsou papíry, které jsou například v balení košíl, které koupíte ve velkých řetězcích zabalené v igelitu s tímto papírem uvnitř. Prozradím vám, že jsem požádala u nás v obchodě prodavačky, aby mi papír schovávaly. Ale samozřejmě to neznamená, že to je jediný zdroj. Často také pracuji s papírovými kapesníky, ubrousky, novinami, starými mapami, obyčejným papírem či krabicemi, které se vyrábějí z různých tvrdých papírů. Mám hodně přátel, kteří vědí, čím se bavím, a proto mi nosí vše, co by jinak vyhodili. Zkuste se doma porozhlédnout a jistě najdete spoustu papírků se zajímavým potiskem, hezkým písmem apod., to vše se vám může jednou hodit.

Několikrát se v knížce zmíním o tom, že nic nevyhazuji. Protože i úplně malý kousek papíru se bude hodit třeba na výrobu lístku ke kytičce. I z malého kousku látky můžete udělat vsunutý proužek pod papír či z něho umotáte látkovou kytičku.

Krajky a látky

S krajkami a látkami pracuji velmi často. Řekla bych, že po papíru je to nejčastější materiál pro styl vintage. Krajky dostávám od přátel a kamarádů, ale dají se i koupit. A seženete je v různých velikostech i barvách. Velmi často nakupuji krajky na bazarech. Tam se vůbec dají koupit úplně poklady. S látkami je to stejné a věřím, že najdete i u sebe doma zajímavé kousky.

Komponenty

Za komponenty považují všechny ty drobné a milé věci, které sbírám léta, ale také je nakupuji. Jsou to staré knoflíky, cvočky, korálky, stužky, provázky, látky, háčkové dečky, kovové součástky. Jsou nezbytnou součástí stylu vintage a krásně doplňují celý vzhled výrobku. Některé komponenty si můžete vyrábět sami.

Staré knihy

Často chodím do antikvariátu a kupuji staré knihy. Opravdu ty staré, s plátňovou vazbou a zahnědlými stránkami. Velmi často jsou to i zajímavé formáty – jsou daleko menší než současné knihy. Dále uvidíte, že i takový starý kousek se dá použít. Když si vezmete do ruky starou knihu, zaujme vás krásná barva stránek, jejich zajímavé formáty a kouzelný přebal. To je ta stará duše papíru. A právě tu se pokouším předat svým výrobkům.

Staré pohledy a fotografie

Pohlednice a fotky sbírám od malička. Když se podíváte třeba na fotky z minulého století – jak byla fotka připevněna na kartonu s informacemi o fotografovi, jakou formou se fotografie zákazníkovi prezentovala, to je radost. Moc ráda chodím na bazary, bleší trhy, do antikvariátů a do second handů s nadějí, že objevím zase nějaký malý poklad.

Polotovary

Pokud chcete třeba začít s výrobou přáníček, doporučuji koupit již hotové polotovary (prázdné přání s obálkou). Jsou k sehnání v různých tvarech a barvách. I když si ráda sama vše vyrábím, toto je jedna z mála věcí, kterou kupuji.

Tip: Pokud se budete práci s papírem věnovat, doporučuji si opravdu každý kousek papíru, pohledy, zajímavé fotky, látky, krajky, knoflíky a další drobnosti, které byste jinak vyhodili, uchovat. Uvidíte, že časem budete mít svou vlastní sbírku originálních „dílů“ nezbytných při kreativním tvoření.

Pomůcky

Nůžky – nejlepší jsou od značky Tom Holtz, ale dají se sehnat i neznačkové. I když častěji budete papíry i látky trhat, kvalitní nůžky by vám neměly chybět.

Lepidla – vystačíte s Herkulesem, ale výborné lepidlo je od BIC White Glue. Ráda používám i oboustrannou pásku, jak dále uvidíte.

Razítka – mám sice pořízeno více druhů, ale úplně nejčastěji používám razítko s písmem. Na mnoha mých výrobcích ho uvidíte. Jelikož jsou razítka docela drahá záležitost, doporučuji před nákupem opravdu zvážit, zda vzor, který máte v plánu koupit, opravdu potřebujete. Nakonec sami možná zjistíte, že pro styl vintage si vystačíte se dvěma až třemi razítky.

Razítkovací **barvy** a barvy na patinování – nejčastěji používám hnědou a černou (Archival Ink, Memento) a patinovací pudry či vosky.

„Šmudlík“ – je hovorový výraz pro razítko, na jehož konci je molitan, který barvím v razítkovací barvě a barvím (šmudlám) s ním kraje papírů a malé plochy, ale postačí vám i malý kousek houbičky na nádobí.

Dále: špejle, tužky, štětce, pracovní podložku... apod.

A také **stará závaží** (0,2–0,5 kg), která používám na zatížení slepovaných papírů. Pomocník k nezaplacení. Nemusíte slepované místo dlouho držet po celou dobu schnutí, pouze jej zatížíte. Doporučuji pořídit si více kusů.

Váleček a embosovací šablony

Pro získání plastického vzoru na papíře používám embosovací šablony a místo Big Shotu starý váleček na těsto. Splní to účel a nemusíte kupovat drahý Big Shot.

Barvy ve spreji

Barvy ve spreji používám na závěr barvení pro získání dalších odstínů či třeba jen malého množství barvy na již barveném papíře. Pro stejný efekt lze využít i obyčejné vodové barvy.

Řezačka

S oblibou říkám, že kdo zkusí jednou řezat s řezačkou, nechce už jinak. Zvláště u častého a přesného stříhání větších kusů (třeba u alb, bloků a bločků) se vyplatí si řezačku na papír pořídit. Některé mají kromě řezacího nože i nástavec na získání ohybu.

Tip: Abyste mohli vyznačit ohyb na tvrdém papíře, poslouží vám stejně dobře i vypsaná propiska a pravítko.

Kde nakupovat

I když jsem se zmiňovala, že ke tvoření nejraději používám své vlastní komponenty, některé také nakupuji. Když jsem před mnoha lety začínala s papírem a prezentovala své výrobky na Fleru, seznámila jsem se s dalšími nadšenci pro papír. Nakonec jsme velká parta kamarádek. Vídáme se na kurzech a máme se moc rády. Některé mé kamarádky si před lety otevřely své e-shopy. Na podobných stránkách nejdete vše, co ke tvoření budete potřebovat.

Spoustu základního zboží (papíry, lepidla, štětce, fixy, tužky) koupíte v papírnictví. Barvy pak v hobby marketech. Tvrdé papíry získáte nejen nákupem, ale třeba i z koupeného oblečení. Kartonové krabice také nevyhazují.

Barvení, embosování, patinování

Troufám si říci, že každý papír, který barvím, je vždy originál a také výrobek, z něj vytvořený je díky tomu jedinečný. Proto tak ráda barvím papír, látky, ubrousky, kapesníčky, krajky, látkové knoflíky, obinadla, háčkované dečky. Barvím všechno, a to proto, aby vše mělo jednotný barvený základ a hlavně vzhled starých časů. I vy si jistě najdete svůj vlastní rukopis ve vintage stylu.

Barvím z přírodních a dostupných surovin, jako jsou káva, čaj, kopřiva, červená řepa, červené víno aj. Ale lze použít i růže, pivoňky, travu, cibuli. Barvím mnoho let a pokaždé mne překvapí, jak se barvy mění s časem a množstvím použitého barviva. Stylu vintage sluší odstíny hnědé, béžové, zelenkavé a odstíny růžové. Výsledný vzhled můžete samozřejmě zvýraznit nějakou sytou a jasnou barvou. To pak už záleží jen na vás a vašem vkusu.

Připravte si:

- ✓ papír na barvení (různé gramáže)
- ✓ zvolenou barvu (tedy zdroj barvy, jako je čaj, káva)
- ✓ mísu či jinou nádobu (třeba vyšší plech na pečení), ve kterém bude barvení probíhat,
- ✓ vodu (lépe řečeno rychlovarnou konvici, protože k barvení bude potřeba většinou vařící voda)

Barvení kávou

K barvení můžete použít instantní či mletou zrnkovou kávu. Já častěji volím instantní. K barvení využívám vysoký plech na pečení s ohledem na velikosti barvených papírů. Do prázdné nádoby položím papír (nejčastěji pracuji s tvrdým papírem, ten také snese dlouhou dobu barvení, díky kterému získávám krásné odstíny), zaliji horkou vodou, posypu kávou, položím další papír a postup opakuji.

Můžete si také samozřejmě uvařit samotnou rozpustnou kávu a do ní papíry máčet. Věřím, že si najdete svůj nejoblíbenější postup. Barvení kávou, stejně jako čajem, je jedno z nejrychlejších, stačí opravdu chvilka a papír získá krásnou barvu.

Tip: Pokud chcete obarvit papírový kapesník, měli byste pracovat rychle. Kapesníček namočte, zmáčknutím vyždímejte, opatrně rozložte na plech a sušte v troubě. Uvidíte, jak krásně zmuchlaný a obarvený kapesníček zůstal.

Barvení čajem

K barvení používám nejčastěji čaj Rooibos, ale můžete použít i černý či ovocný, který pak mění tóny barvy podle svého druhu. Mně se ke stylu vintage jako základní barva nejvíce líbí různé odstíny hnědé.

Postup je stejný jako u barvení kávou. Pokud chcete získat pěkné obrazce či mramorování, posypte papír čajem, zalijte a nechte zaschnout ve vodorovné poloze. Po zaschnutí suchou směs opatrně houbičkou na nádobí odstraňte. Uvidíte, že budete výsledkem nadšeni.

K barvení můžete použít i **cibuli**. Ta se však musí nejprve spařit, aby se uvolnily barvicí sílice. Papíry vkládejte do studeného odvaru. Získáte různé odstíny žluté. Stejně můžete použít **růže** (pokud barvíte červenou růží, získáte růžové odstíny), pivoňky, u kopřivy získáte zajímavý odstín šedozelené. Z **červeného zelí** vznikají modravé tóny. **Červené víno** vytvoří tyčkové načervenalé odstíny.

Tip: Pokud barvíte tvrdý papír, nemusíte se bát a můžete papír nechat namočený klidně více hodin a dokonce i dní. Několikrát jsem na barvené papíry zapomněla a pak jsem byla překvapena, jaké krásné obrazce na papíře vytvořila vypařující se voda s barvivem.

Barvení červenou řepou

Červená řepa obarví bílou do krásných růžových odstínů. Barva je jemná a krásně se ke stylu vintage hodí. Červenou řepu nakrájejte na kolečka, zalijte horkou vodou a poté vkládejte barvený materiál.

Tip: Další zajímavý barevný tón získáte, když papír pouze pocákáte barevnou vodou, i stékající kapky vypadají na papíře velmi dobře.

Tip: Pokud budete barvit kopřivou, nechte usušit papír společně se stonky kopřiv. Na papíře pak zůstanou zajímavé obrazce. Připomínám, že můžete barvit spolu i látky, krajky, stužky a jiné nasákové materiály.

Razítkování

Není třeba mít mnoho druhů razítek. Nakonec jsem zjistila, že si vystačím s třemi až čtyřmi razítky, i když jich mám plnou krabici. Z razítkovacích barev používám výhradně hnědou a černou. Ale pokud se vám bude líbit jiná barva na razítkování, vyzkoušejte ji. Razítkuji obarvený i embosovaný papír. Pro razítkování byste měli mít rovný povrch podkladu, aby se razítkovací barva obtiskla všude stejně. Po každém použití by se měla barva z razítka otřít vlhčeným čistícím ubrouskem.

Sušení

K sušení můžete použít obyčejnou prádelní šňůru a kolíčky. Nebo jakýkoliv povrch, kterému nevádí, že na něj položíte barvený papír či látku. Při použití tuhého barvicího materiálu (růže, kopřiva, tráva, čaj) doporučuji sušit vodorovně, aby zůstal co nejdéle na papíře či látce. Pro urychlení sušení v zimě pokládám papíry na topení.

Patinování

K patinování používám patinovací vosky nebo pudry. Na uvedených výrobcích uvidíte, jak se patinování dělá a kde se používá. Jednoduše patinou zvýrazňuji místa, která chci, aby vynikla. Vše by ale mělo ladit s konečným výsledkem a požadovaným stylem.

Embosování

Embosováním se myslí vytlačení vzoru na papír. K embosování vám bude stačit šablona, váleček a rovný povrch. Pokud chcete embosovat bez použití Big Shotu, doporučuji papír navlhčit, a to další barvou, kterou chcete, aby se na papíře objevila. K tomuto můžete použít barvy ve spreji. Papír navlhčený barvou vložte do šablony a na rovném povrchu přejedte několikrát válečkem (jako když válíte těsto). Podívejte se, jak se papír změnil. Dodatečnou barvou se k plasticitě přidal ještě další odstín.

Výroba dekoračních prvků

Připravte si:

- ✓ tvrdší papír – obarvený
- ✓ špejle
- ✓ lepidlo

Kytičky z papíru

Jako základ si vystříhnete menší čtverec a zvnějšku směrem dovnitř stříháte vlnku. Nechte si na konci plošinku – jakousi lepicí základnu. Při navíjení na špejli papír utahujte, aby se vám papír nebo kvítek neuvolnil. Až navinete vše na špejli, plošinku potřete lepidlem a přitlačte ke kvítku. Lístky květu pak zohýbejte, aby kvítek vypadal co nejlépe. Okraje květů můžete obarvit. Nejlepší je ale použít papír již obarvený.

Lístek ke kvítku

Na tvrdší obarvený papír si tužkou namalujte list a vystříhnete jej. Žilky lístku můžete vytlačit vypsanou propiskou, nožkem na dopisy – stačí jen tlakem přejet místa s žilkováním. Samotný lístek pak přes tužku trochu přehněte, aby vypadal plasticky. Okraje lístku přetřete „šmudlíkem“. Lístky můžete samozřejmě vyřezat na Big Shotu, pokud ho máte.

Připravte si:

- ✓ malý kousek papíru

Připravte si:

- ✓ lepidlo
- ✓ kousky tvrdého papíru
- ✓ proužek látky

Látková kytička

Vzor a barevnost látky vyberete podle výrobku, na který budete kvítka používat.

Látku si odtrhněte (vypadá lépe, když se látka třepí, než když je rovně zastřižena) a podélně stáčejte, až vznikne látková „šňůrka“, kterou dále stočíte do tvaru „šneka“. Hotový kvítek pak přilepte na tvrdé papírové kolečko ze zbytku papíru, okraje vyčnívajícího papíru odstříhnete.

Látkové kytičky můžete koupit hotové, já upřednostňuji na svých výrobcích vlastní komponenty.

Květ z obalů na vejce

Z papírového plátu na vajíčka vystříhejte či vytrhejte jednotlivé „mističky“ a trochu je stlačte. Okraje pak zohýbejte stejně jako u papírové růžičky. Všechny části slepte dohromady a na konec pak obarvete.

Připravte si:

- ✓ lepidlo
- ✓ obal od vajec
- ✓ štětce
- ✓ šepsovací barvu Gesso (stačí i Balakryl)

Můj pracovní sešit

Do svého pracovního sešitu si ukládám všechny nápady a techniky, které už umím a používám. V zadní části desek, je vlepená obálka, která tvoří jakousi kapsu, kam si vkládám drobné obrázky pro další využití.

Připravte si:

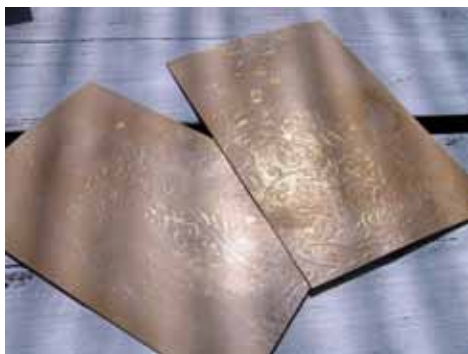
- ✓ sešit v kroužkové vazbě
- ✓ vlastní barvené papíry (tvrdé)
- ✓ razítka a barvy, spreje, „šmudlíka“
- ✓ nůžky, tužku
- ✓ děrovačku
- ✓ látky, krajky, cvočky, fotografie

Krok za krokem:

1. Z kroužkové vazby uvolněte přední a zadní desky, které si budete zdobit.

2. Já jsem na přední i zadní stranu použila tvrdé vlastnoručně v kávé barvené papíry, embosované a posprejované. Jemným postříkáním zlatou barvou ve spreji získal papír krásný zlatavý nádech.

3. Na střed předních desek bloku jsem použila pruhovanou látku, kterou jsem natrhala, abych získala otřepané okraje.

4. Do horních rohů jsem usadila cvočky do šídlem předem vytvořených otvorů.

5. Dále jsem oboustrannou lepicí páskou přilepila přední stranu.

6. Děrovačkou jsem vyrazila otvory pro kroužkovou vazbu. Před svázáním jsem tyto otvory začistila šídlem. Pokud jej nemáte, dobře poslouží i propisovačka.

7. Na vnitřní přední stranu desek jsem vlepila obálku na drobné útržky a papírky. Je nutné si pečlivě změřit její velikost a pak na řezačce nařezat na požadovaný rozměr. Aby se doklady z kapsy dobře vysouvaly, zahne se vnější část okraje obálky dovnitř.

8. Kapsu jsem polepila v kávě obarveným papírem, embosovaným a pozlaceným sprejem. Než jsem nalepila ozdobný papír na obálku, obarvila jsem okraje obálky, která bude trochu vykukovat zpod zdobného papíru, „šmudlíkem“ a hnědou razítkovací barvou

9. Papír jsem na kapsu přilepila opět oboustrannou lepicí páskou. V závěru jsem také použila mé oblíbené razítko, které vás provází celou knihou.

10. Ozdobení zadní strany je obdobné. Jen si ohlídejte, abyste neprohodili rub a líc. Můžete si pomoci drobnými značkami v rozích.

11. Závěrečné zdobení přední strany mělo několik variant. U mě nakonec zvítězil obrázek z razítka na tvrdém papíře. Textilní kytičku i lístky znáte z předchozích kapitol, pod nimi je malý kousek krajky, kterou jsem obarvila ve stejné lázni jako papíry.

Vzorník papírů

Následující kapitola je jedno velké doporučení. Pokud máte v plánu se výrobkům z papíru věnovat delší dobu, doporučuji si vytvořit svůj vzorník papírů. Nemyslím tím běžné papíry, ale ty, které si sami obarvíte a zpatinujete. Každý ručně obarvený papír je unikátní. Abyste si zachovali pro příště vzorek papíru s uvedením způsobu obarvení a druhu barviva, sestavte si vzorník.

Krok za krokem:

1. Není to nijak těžké. Stačí si papír (či jeho část), který právě barvíte, embosujete, patinujete či jinak upravujete, uschovat.

2. Na zadní stranu si napište druh papíru a barviva a také postup, jaký jste k barvení použili.

3. Všechny papíry (stačí širší proužky) spojte kroužkem nebo provázkem (můžete si samozřejmě pořídit třeba desky, kam si jednotlivé papíry s popisem postupu barvení budete dávat). Kdykoli se budete pouštět do práce s papírem, můžete se těmito vzorky inspirovat při výběru papíru na ten který výrobek.

4. Také jsem si takový vzorník sestavila a pokaždé, když se mi povede vykouzlit nějaký nový odstín, tak si jej do vzorníku přidám. Je to velký pomocník při další tvorbě.

Dárková obálka

Nápad na dárkovou obálku vznikl z čistě praktických důvodů. To, když jsem svým dospělým dětem chtěla věnovat peníze. Nechtěla jsem částku předávat jen tak, ale chtěla jsem, aby obal vyjadřoval, že byl vyráběn s láskou. Věřím, že takto darované peníze, vstupenky, vouchery, fotky, grafické listy, básně, povídky dávají obdarovanému znát, že vám na něm záleží. Ne nadarmo se přeci říká, že největší radost uděláte dárkem ručně vyrobeným.

